

Op toneelbezoek met leerlingen van het secundair onderwijs. Een voorbeeld van aanpak – met kritische bedenkingen.

1 maart 1997

Auteur: Karel Vermorgen

Volume: 26

Nummer: 4

Pagina's: 51-54

Documenten

- [vonk_jrg26_068.pdf](#)

51 i v w v i geschud op toneelbezoek met leerlingen van het secundair onderwijs een voorbeeld van aanpak met kritische bedenkingen karel vermorgen in orwells 1984 wordt de hoofdfiguur winston smith op het ministerie van liefde geconfronteerd met zijn ultieme angst ratten in een kooi die steeds dichterbij zijn hoofd wordt gebracht zit een aantal reusachtige ratten die zich op het weke vlees van zijn weerloze gezicht zullen storten als de deur geopend wordt leerkrachten die schooltoneel begeleiden zien een heel andere scene voor zich in hun ergste nachtmeries een verduisterde toneelzaal waarin de acteurs nog nauwelijks te horen zijn en de actie zich hoofdzakelijk onder het jonge volkje voltrekt terwijl zij zelf machteloos het gebeuren ondergaan een toneelvoorstelling bijwonen met middelbare scholieren is inderdaad een heel avontuur in meer dan een opzicht maart april 1997 nummer 4 26e jaargang at leerlingen zich ongepast gedragdagogen in dienst die desgewenst opgen in een toneelzaal kan verschool kunnen komen om een stuk in te lei schillende oorzaken hebben den of na te bespreken maar het is zo misschien is het stuk niet aan goed als ondoenbaar om die voor alle klas hun leeftijd of hun bevattingsver sen van een jaargroep te laten aantreden mogen aangepast misschien is wellicht zouden ze beter in samenspraak het op een ongelukkig moment met mensen die zelf in het onderwijs staan geprogrammeerd de acteurs maken er direct voor de klas bruikbaar materiaal mogelijk een zootje van een onervaren samenstellen wat is immers de zin van een toneelpubliek beseft allicht niet dat een live hele map bedrukt papier die je zelf als leer cast niet gediend is met luide pseudo grap kracht moet beginnen te synthetiseren en pige opmerkingen en krakende chipsverpak verwerken tot hapklare lesbrokken als kingen wellicht de belangrijkste oorzaak van gezelschappen zoveel moeite doen om wange-

drag lijkt ons echter een gebrekkige of schoolgroepen als publiek te strikken hoort totaal onbestaande voorbereiding daarbij vinden wij dat ze voor enig pedagogisch comfort zorgen een degelijke voorbereiding en een verwer voorbereiden king achteraf bijvoorbeeld in de vorm van een klasgesprek en of het laten schrijven van een recensie zijn essentieel opdat de daarom vinden we het op onze school het leerlingen zich zouden realiseren dat een heilige maagdcollege in dendermonde toneeluitstap niet zomaar een geïsoleerd vanzelfsprekend dat leerlingen niet totaal namiddagje uit is waarop ze geen les krijg onwetend in een toneel of film zaal gen gedropt worden dikwijls stellen we vast dat probleemgroepen geen enkele vorm van voorbereiding hebben gekregen ideaal ware dat we zoals dat bij ons voor school films gebeurt een kant en klare toneelbro toneel moet chure konden samenstellen in het begin van het schooljaar maar voor toneel kan dat om ondanks bovenvermelde problemen blijven allerlei redenen niet voor de voorbereiding we koppig onze leerlingen uit de drie hoog zijn we voor een flink deel afhankelijk van de ste jaren toneelzalen instouwen toneel is informatie die gezelschappen of culturen een genre dat de meesten op eigen houtje tra ons bezorgen vooral met culturen centra nog niet ontdekt hebben en vaak ook niet hebben wij de ervaring dat zij verwerkings zullen ontdekken daarom kan het zeker materiaal te laat aan de scholen sturen een niet beperkt blijven tot een occasionele pakket dat een of twee dagen voor de opvoering ter opvulling van een verloren voorstelling of zelfs erna arriveert is van schooldag voor een vakantie daarom ook totaal geen nut meer in zeven haasten opteren wij voor matineevoorstellingen tij bereid je geen meestal zelf nog niet gezien dens de schooluren en niet voor facultatieve toneelstuk voor avondvoorstellingen zodat alle leerlingen meekunnen avondvoorstellingen lokken een ander pijnpunt is de kwaliteit van het immers hoofdzakelijk leerlingen die toch al verwerkingsmateriaal in veel gevallen geeft min of meer voor cultuur gewonnen zijn dat blijk van een totaal gebrek aan pedagogo wel bieden ze het grote voordeel dat het gische benadering heel wat gezelschap publiek niet uitsluitend uit scholieren pen hebben wel een of meer theaterpe bestaat wat een minder artificiele situatie is 26a jaargang nummer 4 maart april 1997 vooral voor de 5des en 6des proberen we kiezen ieder jaar weer een boeiend aanbod van minimaal een tweetal nederlandstalige leerlingen zelf en buitenstaanders wijzen bij stukken en een frans en engelstalige voor dergelijke miskleunen al snel naar de stelling te vinden omdat de interessantste incompetenten leerkrachten die voor de aanbiedingen al snel volgeboekt zijn maken keuze instonden ze gaan voorbij aan het we eind juni of ten laatste begin septem feit dat een van onze grootste frustaties is ber al een programmatje voor het volgende dat we meestal gewoon geen kans hebben schooljaar uit de indrukwekkende stapel om een stuk eerst te gaan beoordelen folders en brochures die de post de vorige alleen arca en mmt bieden af en toe vrij maanden bracht maken we een soort kaarten voor twee leerkrachten aan slechts shortlist die we met de taalleerkrachten uitzonderlijk wordt een interessante voor bespreken voor de definitieve selectie stelling het volgende seizoen hernomen vorig jaar konden we zo opnieuw naar het door het nieuw ensemble raamtheater intens gespeelde en aangrijpende de beroepstoneel schommel van edna mazya gaan kijken voor de derde graad streven we ernaar maar wie wacht om een nieuw stuk

te boe onze leerlingen niet alleen met kleine pro ken tot het al loopt komt te laat wat benij ducties te confronteren maar ook met de den we onze collega s die de filmprogram echte repertoiregezelschappen als in het matie mogen opmaken daar bij zij weten leerplan en in de lessen nederlands veel precies wat ze kiezen en kun nen de films aandacht wordt besteed aan dramatiek evenwichtig over het hele schooljaar sprei moeten ze in staat gesteld worden ook gro den rekening houdend met de moeilijk tere producties bij te wonen in principe kie heidsgraad bij toneelvoorstellingen is er in zen we niet voor amateurgezelschappen het beste ge val maar keuze uit enkele want de relatief weinige voorstellingen die speeldata voor ons is kiezen grotendeels ze te zien krijgen tijdens hun middelbare nat tevingerwerk je kan oog hebben voor schooltijd moeten zoveel mogelijk garant de bekendheid van stuk en auteur rekening staan voor kwaliteit zodat ze trek hebben houden met de reputatie van het gezel naar nog ook buiten en na de school de schap met de relevantie in het kader van jaarlijkse eigen productie door leerlingen en het leerplan met de interessesfeer van de leerkrachten van onze school reserv eren we leerlingen toch is dat lang geen garantie voor de eerste twee graden voor succes jammer genoeg zijn de programmafolders sterker zelfs waar we wel al weten welk van sommige beroepsgezelschappen veel vlees we in de kuip hebben staan we soms aantrekkelijker en professioneler dan hun voor onverwachte reac ties van leerlingen toneelprestaties zo vonden we vorig jaar enkele keren hadden we de gelegenheid de kersentuin door kns antwerpen een met onze leerlingen the canterbury tales serieuze afknapper dit soort antireclame door alive and kicking te zien tot groot voor toneel heeft natuurlijk net het omge enthousiasme van ied ereen vorig jaar keerde effect van wat we willen bereiken evenwel werd dezelfde schitterende voor stelling door het gros van de leerlingen weggehoond maart april 1997 nummer 4 26 e jaargang inspraak voor ons zullen de voorstellingen in het cul tureel centrum vlakbij alvast nog andere een toneelmenu samenstellen dat in de gevolgen hebben de aanzienlijke vervoer smaak valt is dus niet eenvoudig het kosten kunnen drastisch omlaag en er zul wordt er niet gemakkelijker op doordat de len minder lestijden verloren gaan aan ver cultuurcentra van wie we de pro gramma plaatsingen als lesgevers die een leerplan brochure krijgen toegestuurd merkwaardig dienen af te werken neigen wij er allemaal genoeg vrijwel hetzelfde aanbod hebben wel toe alarm te roepen als we lessen voor je zou verwachten dat centra uit dezelfde ons eigen vak moeten inleveren voor extra regio voor ons aalst hamme lokeren activiteiten van anderen puurs bornem enig overleg zouden ple gen om te vermijden dat ze mekaar beconcurrer toch betekent de nabijheid van c c belgi ren met dezelfde producties maar de ver ca niet dat we ons uitsluitend tot onze schraling lijkt ieder jaar toe te nemen thuisbasis zullen beperken niet alle gezel schappen gaan op tournee en vooral grote in dendermonde is cultuurcen trum belgica re producties kunnen hier niet opgevoerd voor enkele maanden opengegaan de worden onze collega s romanisten halen dendermondse scholen zullen bij de niet alleen theatre arlequin naar belgica samenstelling van de school producties voor maar gaan ook in het kader van een klas volgend schooljaar in sprak krijgen wat de reis in luik naar franstalig toneel kijken scholen in de brochures van de cultuurcen tra vinden is slechts een keuze uit een veel telkens

weer blijft het bang afwachten of groter aanbod dat door de centra wordt een voorstelling een goede keuze was gefilterd als onze scholen zelf op basis van omdat er te veel onbekende factoren zijn is dat grotere aanbod mee een selectie kun het resultaat dikwijls niet te voorspellen nen maken zal dat hopelijk resulteren in niet alleen de acteurs worden voor de een meer op maat gemaakt programma jonge leeuwen gegoid als het tegenvalt winst voor beide partijen dus de scholen moeten ook wij het ontgelden maar de krijgen wat ze zelf willen en het cultureel geslaagde en gesmaakte opvoeringen zijn centrum programmeert voorstellingen die gelukkig een hart onder de riem om door te goed bezet zullen zijn gaan karel oermorgen heystraat 25 2880 bomem 26 jaargang nummer 4 maart april 1997